

Cauza C-45/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

31 ianuarie 2023

Instanța de trimitere:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

19 ianuarie 2023

Reclamanți:

A

B

C

D

Pârâtă:

MS Amlin Insurance SE

Obiectul procedurii principale

Acțiune introdusă de reclamanți împotriva pârâtei, asigurătorul de insolvență al organizatorului călătoriei, prin care solicită rambursarea prețului călătoriei, majorat cu dobândă, pe care aceștia l-au plătit organizatorului călătoriei cu care au încheiat un contract privind pachetul de servicii de călătorie, organizatorul fiind declarat insolvent după ce reclamanții au reziliat acest contract din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, însă înainte ca sumele datorate reclamanților să fie rambursate. Reclamanții susțin că aceste sume sunt acoperite de contractul de asigurare dintre organizatorul călătoriei și pârâtă. Pârâta refuză să plătească aceste sume pentru motivul că reclamanții au fost cei care au reziliat contractul privind pachetul de servicii de călătorie, iar acesta nu a încetat din cauza insolvenței organizatorului călătoriei.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere formulată în temeiul articolului 267 TFUE.

Întrebarea preliminară

Articolul 17 alineatul (1) din Directiva 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului trebuie interpretat în sensul că garanția obligatorie prevăzută de această dispoziție se aplică și rambursării tuturor plăților efectuate de către sau pe seama călătorilor, atunci când călătorul reziliază contractul privind pachetul de servicii de călătorie în temeiul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, astfel cum sunt menționate la articolul 12 alineatul [2] din aceeași directivă, iar organizatorul este declarat în faliment după ce contractul privind pachetul de servicii de călătorie a încetat pentru acest motiv, însă înainte ca aceste sume să fi fost efectiv rambursate călătorului, astfel încât acest călător suferă pierderi financiare și, prin urmare, suportă un risc economic în cazul falimentului organizatorului călătoriei?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului (denumită în continuare „Directiva privind pachetele de servicii de călătorie”), în special considerentele (1), (3), (39) și (40), articolul 17 alineatul (1) și articolul 12 alineatul (2);

Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite, în special articolul 7.

Dispoziții naționale invocate

Wet van 21 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten (Legea din 21 noiembrie privind vânzarea pachetelor de servicii de călătorie, a serviciilor de călătorie asociate și a serviciilor de turism) (Belgisch Staatsblad din 1 decembrie 2017) (denumită în continuare „Legea privind pachetele de servicii de călătorie”), în special articolul 30 și articolul 54, prima teză;

Koninklijk besluit van 29 mei 2018 betreffende de bescherming tegen insolventie bij de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten

(Decretul regal din 29 mai 2018 privind protecția împotriva insolvenței în cazul vânzării pachetelor de servicii de călătorie, a serviciilor de călătorie asociate și a serviciilor de turism) (Belgisch Staatsblad din 11 iunie 2018) (denumit în continuare „KB”), în special articolul 10, articolul 12 § 1 și articolul 13 primul alineat.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanții sunt consumatori, în timp ce pârâta este asigurătorul de insolvență al Exclusive Destinations NV, organizatorul.
- 2 La 13 noiembrie 2019 primul reclamant a încheiat, prin comerciantul cu amănuntul Selectair Inter-Sun Reizen BVBA, un contract privind un pachet de servicii de călătorie cu Exclusive Destinations NV, pentru prețul global al călătoriei de 36 832,00 euro. Pachetul de servicii de călătorie urma să aibă loc în martie 2020.
- 3 Călătoria a fost reprogramată pentru noiembrie 2020 din cauza pandemiei de COVID. Potrivit noului bon de comandă, prețul ajustat al călătoriei a fost de 46 428,00 euro, iar suma inițială de 36 832,00 euro a fost plătită organizatorului.
- 4 În octombrie 2020, comerciantul cu amănuntul i-a întrebat pe reclamanți, la cererea organizatorului, dacă voiau să amâne din nou călătoria din cauza măsurilor COVID. Reclamanții nu au dorit acest lucru, astfel încât comerciantul cu amănuntul i-a solicitat organizatorului să procedeze la reziliere și la rambursarea integrală. Organizatorul a confirmat că va lua măsurile necesare.
- 5 Prin hotărârea din 8 decembrie 2020, ondernemingsrechtbank Gent (Tribunalul Comercial din Gent, Belgia) l-a declarat pe organizator insolvent.
- 6 La 9 decembrie 2020, comerciantul cu amănuntul a rambursat suma de 4 151,00 euro, care nu fusese încă transferată organizatorului.
- 7 La 22 ianuarie 2021, pârâtei i s-a solicitat rambursarea prețului călătoriei care a fost achitat. Pârâta a refuzat acest lucru, deoarece călătoria a fost anulată de călători, iar nu în urma insolvenței organizatorului.
- 8 La 29 aprilie 2021, reclamanții au solicitat în fața instanței de trimitere rambursarea prețului călătoriei care a fost achitat.
- 9 Pârâta solicită instanței de trimitere să declare neîntemeiată cererea reclamanților.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 10 În susținerea acțiunii lor, reclamanții afirmă că din formularea contractului de asigurare dintre MS Amlin Insurance SE și Exclusive Destinations NV reiese că nerambursarea este acoperită de aceasta din urmă. În acest context, reclamanții fac referire în special la articolul 1,1 din condițiile generale de asigurare, în care

obiectul asigurării este descris în felul următor: „în conformitate cu *Legea privind pachetele de servicii de călătorie și cu KB (articolul 8)*, în caz de insolabilitate a Asiguratului, Contractul de asigurare are drept obiect: a. rambursarea către călător a sumelor plătite Asiguratului la momentul încheierii unui contract privind pachetul de servicii de călătorie sau după încheierea acestuia (...)”. În opinia reclamantilor, această dispoziție indică faptul că toate sumele care au fost plătite organizatorului și pe care acesta trebuie să le ramburseze sunt acoperite de asigurare.

- 11 Pârâta contestă că situația reclamantilor este acoperită de acest contract de asigurare, pentru motivul că acoperirea asigurării este valabilă numai pentru rambursările prețului călătoriei în cazul în care călătoria nu poate continua din cauza insolvenței organizatorului.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 12 Pentru a stabili dacă dauna reclamantilor este acoperită de contractul de asigurare dintre pârâtă și organizator, instanța de trimitere analizează dispozițiile Directivei privind pachetele de servicii de călătorie și dispozițiile naționale referitoare la protecția împotriva insolvenței.
- 13 În primul rând, instanța de trimitere face referire la articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie, potrivit căruia statele membre au obligația să se asigure că organizatorii stabiliți pe teritoriul lor oferă garanții privind rambursarea tuturor plăților efectuate de către sau pe seama călătorilor, în măsura în care serviciile relevante nu sunt furnizate ca urmare a insolvenței organizatorului. De asemenea, în considerentele (39) și (40) se precizează că statele membre sunt libere să decidă asupra modului în care se va organiza protecția în caz de insolvență, însă ele ar trebui să se asigure că protecția implică disponibilitatea acestuia de îndată ce, drept consecință a problemelor de lichiditate ale organizatorului, serviciile de călătorie nu sunt efectuate, nu vor fi efectuate sau vor fi efectuate numai parțial și, de asemenea, acoperă quantumurile previzibile ale plăților afectate de insolvența organizatorului.
- 14 Instanța de trimitere deduce de aici că garanția reglementată la articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie este obligatorie numai în măsura în care serviciile relevante nu sunt furnizate din cauza insolvenței organizatorului. Prin urmare, această directivă nu prevede o garanție obligatorie atunci când serviciile nu sunt furnizate din alt motiv decât insolabilitatea organizatorului, precum rezilierea de către călător a contractului privind pachetul de servicii de călătorie, din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație sau în vecinătatea imediată a acestuia și care afectează în mod semnificativ executarea pachetului, așa cum este menționată la articolul 12 alineatul (2) al acestei directive. În acest caz, călătorul are dreptul la o rambursare completă a oricărei plăți efectuate pentru pachet.

- 15 În ceea ce privește Legea privind pachetele de servicii de călătorie, care transpune Directiva privind pachetele de servicii de călătorie, instanța de trimitere constată în primul rând că formularea articolului 54 prima teză, care prevede că organizatorii și comercianții cu amănuntul stabiliți în Belgia oferă garanții privind rambursarea tuturor plăților efectuate de către sau pe seama călătorilor, în măsura în care serviciile relevante nu sunt furnizate ca urmare a insolvenței acestora, corespunde în mare măsură modului în care este formulat articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie și că această dispoziție nu prevede o protecție mai extinsă decât cea prevăzută de această directivă. Ulterior, instanța de trimitere face referire la articolul 30 din Legea privind pachetele de servicii de călătorie, pe baza căruia călătorul are dreptul să rezilieze contractul privind pachetul de servicii de călătorie „în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație sau în vecinătatea imediată a acestuia și care afectează în mod semnificativ executarea pachetului de călătorie sau transportul pasagerilor la destinație.” În acest caz, călătorul are dreptul de asemenea, în temeiul acestei dispoziții, la o rambursare completă a plăților efectuate către organizator. Astfel, acest text este comparabil cu articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie. În sfârșit, instanța de trimitere remarcă faptul că articolul 13 primul alineat din KB limitează rambursările la „orice plată pe care beneficiarul a efectuat-o profesionistului pentru contractul de călătorie, în cazul în care contractul nu este executat ca urmare a insolvenței acestuia, sau orice plăți efectuate pentru servicii de călătorie care nu sunt furnizate ca urmare a insolvenței acestuia.” Având în vedere cele de mai sus, ea concluzionează că Legea privind pachetele de servicii de călătorie și KB au același conținut în privința garanției obligatorii în caz de insolvență ca și Directiva privind pachetele de servicii de călătorie.
- 16 Prin urmare, instanța de trimitere consideră că, în stadiul actual al legislației, protecția legală obligatorie împotriva insolvenței nu este valabilă pentru călătorul care se află în aceeași situație precum cea a reclamanților, în care acesta are dreptul la rambursarea prețului călătoriei pe care l-a plătit, din cauza rezilierii contractului privind pachetul de servicii de călătorie în temeiul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, însă nu obține această rambursare deoarece organizatorul a fost declarat insolvent după rezilierea acestui contract și înainte de rambursarea prețului călătoriei care a fost achitat. Prin urmare, faptele litigiului nu constituie o daună asigurată, astfel încât cererea ar fi neîntemeiată.
- 17 Cu toate acestea, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la analiza sa precedentă și la domeniul de aplicare al protecției prevăzute la articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie.
- 18 În lumina obiectivului general al acestei directive de a contribui la atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, instanța de trimitere se întreabă în primul rând dacă este vorba despre o protecție deplină împotriva insolvenței organizatorului, astfel cum este menționată la considerentul (39) al acestei directive, care contribuie la protecția consumatorului.

- 19 Sub regimul Directivei 90/314/CEE al Consiliului 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite, care a fost abrogată prin Directiva privind pachetele de servicii de călătorie, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că scopul protecției împotriva insolvenței constă în protejarea consumatorului împotriva riscurilor economice legate de insolvența organizatorului, care decurg din faptul că prețul călătoriei este achitat de călător înainte de executarea contractului privind pachetul de servicii de călătorie. Rezultatul care trebuie obținut cu privire la protecție este acela că, în cazul insolvenței organizatorului, călătorul are dreptul la rambursarea sumelor achitate (a se vedea Hotărârile din 8 octombrie 1996, *Dillenkofer*, C-190/94, EU:C:1996:375, punctul 42; 14 mai 1998, *Verein für Konsumenteninformation*, C-364/96, EU:C:1998:26, punctul 18; 16 februarie 2012, *Blödel-Pawlik*, C-134/11, EU:C:2012:98, punctul 19; 1 decembrie 1998, *Rechberger și alții*, C-140/97, EU:C:1999:306, punctul 74, și 10 iulie 2019, *HQ și alții*, C-163/18, EU:C:2019:585, punctul 41). În plus, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat, cu privire la articolul 7 din Directiva 90/314/CEE, că „garanția privind rambursarea sumelor achitate” se referă la cazurile în care falimentul organizatorului survine după încheierea contractului privind pachetul de servicii de călătorie, însă înainte de începerea executării acestuia (a se vedea Hotărârea din 14 mai 1998, *Verein für Konsumenteninformation*, C-364/96, EU:C:1998:26, punctul 19).
- 20 Instanța de trimitere dorește să se stabilească dacă faptul că, în situația reclamanților, călătorul nu beneficiază de protecție în cazul insolvenței, contribuie la promovarea interesului consumatorilor și la asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorului.
- 21 În al doilea rând se pune întrebarea, potrivit instanței de trimitere, dacă sistemul actual nu conduce la un tratament inegal.
- 22 Ea afirmă că un călător a cărui călătorie nu poate continua ca urmare a faptului că organizatorul intră în insolvență înainte de călătorie suferă, în principiu, o pierdere financiară, având în vedere că pierde prețul călătoriei pe care l-a achitat, însă călătorul care, din cauza rezilierii contractului privind pachetul de servicii de călătorie în temeiul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, are dreptul la rambursarea completă a prețului călătoriei pe care l-a achitat suferă și el o pierdere financiară în cazul în care organizatorul intră în insolvență după rezilierea contractului privind pachetul de servicii de călătorie, însă înainte ca prețul călătoriei să fie rambursat călătorului.
- 23 Prin urmare, cu toate că ambele categorii de călători sunt supuse aceluiași risc, conform Directivei privind pachetele de servicii de călătorie, numai prima categorie este eligibilă pentru protecția obligatorie împotriva insolvenței organizatorului.
- 24 Instanța de trimitere se întreabă dacă este vorba despre un tratament inegal justificat. În acest context, ea observă că situația celor două categorii diferă în

anumite privințe, însă prezintă și suprapuneri. Astfel, insolvența unui organizator împiedică în mod definitiv executarea contractului privind pachetul de servicii de călătorie, în timp ce circumstanțele inevitabile și extraordinare au, de regulă, un caracter temporar. De asemenea, neexecutarea contractului privind pachetul de servicii de călătorie ca urmare a insolvenței este o situație cu care călătorul se confruntă în mod neintenționat și pe care nu o poate influența. Situația este contrară atunci când călătorul decide singur rezilierea contractului privind pachetul de servicii de călătorie în temeiul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare. Această decizie este însă o consecință a unei situații neintenționate și inevitabile pentru călător, așa cum este și insolvența. În sfârșit, în cazul primei categorii de călători încă este vorba despre un contract existent privind pachetul de servicii de călătorie, în timp ce în cea de-a doua categorie contractul privind pachetul de servicii de călătorie a fost reziliat înainte ca organizatorul să fi intrat în insolvență. Prin urmare, instanței de trimitere nu îi este clar dacă aceste elemente justifică sau nu o diferență de tratament.

DOCUMENT DELUCCI